

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสัมพันธ์ (Correlation Research) มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล และศึกษาตัวแปรทำนายสำคัญของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ประเภท คือ 1) ปัจจัยสถานการณ์ มี 1 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา 2) ปัจจัยจิตลักษณะ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และมีตัวแปรตาม 1 ตัวแปร คือ การปรับตัว นอกจากนี้ยังมีตัวแปรแบ่งประเภทซึ่งใช้สำหรับแบ่งกลุ่มย่อยของกลุ่มประชากร คือ ปัจจัยส่วนตัว มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และร้อยละของปัจจัยส่วนตัว 2) วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของการปรับตัว และคะแนนรวมของปัจจัยสถานการณ์และปัจจัยจิตลักษณะ 3) วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ และมีตัวแปรตาม คือ การปรับตัว จากนั้นเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการปรับตัวเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟและ 4) วิเคราะห์ค่าสมการถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอนเพื่อหาปริมาณการทำนายของตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ และปัจจัยจิตลักษณะ ที่มีผลกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

ในบทนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ หัวข้อดังนี้ 1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร 2) ผลการวิจัยตามสมมติฐาน 3) อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี แบ่งเป็น ชั้นปีที่ 1 จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 29.44 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 29.21 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 20.79 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 20.56 รวมมีประชากรทั้งสิ้น 428 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในกลุ่มต่ำ (เกรดเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 2.50) จำนวน

158 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในกลุ่มสูง (เกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ระหว่าง 2.51-4.00) จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนตัว ที่จำแนกตามชั้นปีการศึกษา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลักษณะประชากร	เกรดเฉลี่ย สะสม	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีการศึกษา			
- ชั้นปีที่ 1		126	29.44
- ชั้นปีที่ 2		125	29.21
- ชั้นปีที่ 3		89	20.79
- ชั้นปีที่ 1		88	20.56
รวม		428	100.0
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	น้อยกว่า 2.50	158	36.9
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	2.50 - 4.00	270	63.1
รวม		428	100.0

ประชากรรวมมีคะแนนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ระหว่าง 57-156 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 111.14 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.97 มีคะแนนสุขภาพจิตอยู่ระหว่าง 38-165 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 125.27 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 29.97 มีคะแนนบุคลิกภาพอยู่ระหว่าง 71-171 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 114.19 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.93 มีคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ระหว่าง 42-111 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 74.11 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.75 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ระหว่าง 53-161 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 119.88 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.23 ดังปรากฏในตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนต่ำสุด- สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย
สถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่ม
ประชากร

ตัวแปรและกลุ่มประชากร	คะแนน		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
	ต่ำสุด	สูงสุด		
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา				
- กลุ่มประชากรรวม	57	156	111.14	14.97
- กลุ่มชั้นปีที่ 1	57	140	110.81	16.07
- กลุ่มชั้นปีที่ 2	79	156	110.40	15.32
- กลุ่มชั้นปีที่ 3	79	152	111.18	13.65
- กลุ่มชั้นปีที่ 4	62	143	112.66	13.88
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	62	156	110.51	15.62
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	57	156	111.55	14.63
สุขภาพจิต				
- กลุ่มประชากรรวม	38	165	125.27	20.97
- กลุ่มชั้นปีที่ 1	38	161	121.94	19.65
- กลุ่มชั้นปีที่ 2	51	164	123.82	21.47
- กลุ่มชั้นปีที่ 3	80	164	126.51	21.80
- กลุ่มชั้นปีที่ 4	84	165	130.89	20.32
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	38	160	120.37	20.24
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	38	165	127.89	20.89
บุคลิกภาพ				
- กลุ่มประชากรรวม	71	171	114.19	11.93
- กลุ่มชั้นปีที่ 1	89	171	113.48	12.10
- กลุ่มชั้นปีที่ 2	78	145	111.94	11.06
- กลุ่มชั้นปีที่ 3	71	155	117.08	12.05
- กลุ่มชั้นปีที่ 4	89	149	115.52	12.21
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	71	155	112.93	11.17
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	78	171	114.99	12.32

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนต่ำสุด- สูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย
สถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะ และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่ม
ประชากร (ต่อ)

ตัวแปรและกลุ่มประชากร	คะแนน		ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
	ต่ำสุด	สูงสุด		
<u>เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล</u>				
- กลุ่มประชากรรวม	42	111	74.11	7.75
- กลุ่มชั้นปีที่ 1	42	88	75.21	7.91
- กลุ่มชั้นปีที่ 2	51	111	73.75	8.19
- กลุ่มชั้นปีที่ 3	58	90	75.55	6.96
- กลุ่มชั้นปีที่ 4	55	90	74.64	7.43
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	42	111	72.40	8.56
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	49	90	75.04	7.06
<u>การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล</u>				
- กลุ่มประชากรรวม	53	161	119.88	16.23
- กลุ่มชั้นปีที่ 1	53	156	119.77	16.06
- กลุ่มชั้นปีที่ 2	80	161	117.55	16.62
- กลุ่มชั้นปีที่ 3	87	151	120.08	15.94
- กลุ่มชั้นปีที่ 4	86	160	123.18	15.91
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	80	161	115.94	14.56
- กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	53	160	119.88	16.18

2. ผลการวิจัยตามสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 คือ นักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์สูงจะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ต่ำ

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลเมื่อมีปัจจัยสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ปัจจัยจิตลักษณะเดิม 2 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ 1 ตัวแปร คือ เจตคติต่อวิชาชีพ

พยาบาล และมีการปรับตัวเป็นตัวแทนตาม เพื่อทดสอบสมมติฐานในข้อ 1 นี้ จะทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อย ซึ่งแบ่งตามปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา (ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4) และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่ำ, สูง) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางตามตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ คือ 1) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล 2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่แตกต่างกัน

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สภาพทั่วไปในสถานศึกษาที่ความสัมพันธ์และมีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและนักศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย อาคารสถานที่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและรุ่นพี่-รุ่นน้อง วัดได้โดยใช้มาตรประเมินคะแนนรวมแบ่งคะแนนของผู้ถูกศึกษาเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ คือ กลุ่มสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับต่ำ หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (112.96) มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 และกลุ่มสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน 231 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.2

สุขภาพจิต หมายถึง สภาพที่นักศึกษาประสบและรับรู้ในระดับจิตสำนึกจากการรายงานตนเองของนักศึกษา วัดได้โดยใช้มาตรประเมินคะแนนรวมแบ่งคะแนนของผู้ถูกศึกษาเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ คือ กลุ่มมีปัญหาสุขภาพจิต หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนสุขภาพจิตต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (125.27) มีจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 และกลุ่มสุขภาพจิตดี หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล ซึ่งแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะชอบ ไม่ชอบ พอใจ ไม่พอใจ หรือเป็นกลางก็ได้ วัดได้โดยใช้มาตรประเมินคะแนนรวมแบ่งคะแนนของผู้ถูกศึกษาเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ คือ กลุ่มเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (74.11) มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 และกลุ่มเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6

ร้อยละ 41.4 และกลุ่มเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล กรณีที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (ก) สุขภาพจิต (ข) และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล (ค) เป็นตัวแปรอิสระ (ตอนที่ 1) และค่าของการปรับตัวตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ตอนที่ 2)

(ตอนที่ 1)

กลุ่มประชากร	ค่าเอฟ							% ทำนาย
	สภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา (ก)	สุขภาพจิต (ข)	เจตคติต่อ วิชาชีพ พยาบาล (ค)	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	35.08***	93.57***	19.05***	< 1	4.6*	< 1	2.31	35.3
ชั้นปีที่ 1	10.82**	21.18***	4.44*	< 1	< 1	< 1	< 1	37.5
ชั้นปีที่ 2	7.9**	2.09***	3.14	< 1	1.87	< 1	< 1	31.7
ชั้นปีที่ 3	5.72**	26.31***	3.45	< 1	3.35**	< 1	2.46	36.9
ชั้นปีที่ 4	9.89*	14.80***	6.51**	1.18	1.94	1.13	2.11	41.8
ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่ำ	9.05*	13.77***	10.12**	< 1	< 1	1.19	2.75**	33.2
ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูง	15.18***	78.48***	11.09*	< 1	10.94*	< 1	7.70	38.6

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล กรณีที่มี
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (ก) สุขภาพจิต (ข) และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล (ค)
เป็นตัวแปรอิสระ (ตอนที่ 1) และค่าของการปรับตัวตามระดับของตัวแปรอิสระที่
พบอิทธิพลเดียว (ตอนที่ 2) (ต่อ)

(ตอนที่ 2)

กลุ่มประชากร	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 120.29	ต่ำ = 29.87
	สุขภาพจิต	สูง = 122.83	ต่ำ = 28.82
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 119.15	ต่ำ = 113.20
ชั้นปีที่ 1	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 119.71	ต่ำ = 110.85
	สุขภาพจิต	สูง = 121.01	ต่ำ = 109.62
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 118.82	ต่ำ = 111.86
ชั้นปีที่ 2	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 116.08	ต่ำ = 108.85
	สุขภาพจิต	สูง = 119.08	ต่ำ = 105.84
ชั้นปีที่ 3	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 117.99	ต่ำ = 110.53
	สุขภาพจิต	สูง = 121.83	ต่ำ = 106.58
ชั้นปีที่ 4	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 119.71	ต่ำ = 109.40
	สุขภาพจิต	สูง = 120.94	ต่ำ = 108.19
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 118.57	ต่ำ = 110.54
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 115.36	ต่ำ = 109.10
	สุขภาพจิต	สูง = 116.03	ต่ำ = 108.43
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 115.81	ต่ำ = 108.64
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 120.00	ต่ำ = 113.12
	สุขภาพจิต	สูง = 124.62	ต่ำ = 108.50
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 119.86	ต่ำ = 113.30

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล เมื่อมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลเป็นตัวแปรอิสระ (ตารางที่ 5) พบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว ทั้ง 3 ตัวแปร คือ

1. แปรปรวนไปตามสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยพบทั้งในกลุ่มประชากรรวม และทุกกลุ่มประชากรย่อย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ

2. แปรปรวนไปตามสุขภาพจิต โดยพบทั้งในกลุ่มประชากรรวม และทุกกลุ่มประชากรย่อย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามสุขภาพจิต ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสุขภาพจิตดีมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาสุขภาพจิต

3. แปรปรวนไปตามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 1 กลุ่มชั้นปีที่ 4 กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ยังพบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว จำนวน 1 คู่ คือ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของเซฟเฟ่ ปรากฏว่า (ตารางที่ 15-17 ภาคผนวก ค) โดยพบผลสำคัญ คือ

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงและมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงและมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลที่แบ่งตามปฏิสัมพันธ์สามทาง ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ตามวิธีการของ เชฟเฟ่ (ตารางที่ 18 ภาคผนวก ค) ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบผลสำคัญ คือ

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีสุขภาพจิตดี มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง และมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2. นักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาสุขภาพจิต มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง จะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3. นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีสุขภาพจิตดี และมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง จะมีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวสูง คือ 1) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง โดยพบทั้งในกลุ่มประชากรรวม และทุกกลุ่มประชากรย่อย 2) นักศึกษาพยาบาลที่มีสุขภาพจิตดี โดยพบทั้งในกลุ่มประชากรรวม และทุกกลุ่มประชากรย่อย 3) นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 1 กลุ่มชั้นปีที่ 4 กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 4) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 5) นักศึกษาพยาบาลที่มีสุขภาพจิตดีและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 6) นักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาสุขภาพจิต มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 7) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงมีสุขภาพจิตดี และมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่แตกต่างกัน

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออก แบ่งเป็น

- 1) บุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาที่พุ่งความสนใจออกนอกตัวเองเมื่อมีสิ่งเร้า จะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น สนใจในคนอื่นและโลกภายนอก ไม่ค่อยห่วงตัวเอง ชอบความสนุกสนาน และการสมาคม เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรตามสภาพจริง
- 2) บุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาที่พุ่งความสนใจเข้าหาตนเองเมื่อมีสิ่งเร้า จะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น ตัดสินใจโดยยึดตนเองเป็นสำคัญ ไม่ถามคนอื่น ขี้อาย สนใจแต่ตัวเอง มักจะทำตามมาตรฐานและหลักการ ขาดความยืดหยุ่น วิตกกังวลโดยใช้มาตรฐานประเมินคะแนนรวมแบ่งคะแนนของผู้ถูกศึกษาเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ คือ กลุ่มบุคลิกภาพแบบเก็บตัว หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนบุคลิกภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (114.19) มีจำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 และกลุ่มบุคลิกภาพแบบแสดงตัว หมายถึง ประชากรที่ได้คะแนนบุคลิกภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นตัวแปรอิสระ (ตารางที่ 6) พบว่า การปรับตัวแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว ทั้ง 3 ตัวแปร คือ

1. แปรปรวนไปตามสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา โดยพบกลุ่มประชากรรวมกลุ่มชั้นปีที่ 1,2,4 กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงมีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ

2. แปรปรวนไปตามบุคลิกภาพ โดยพบในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย ยกเว้นกลุ่มชั้นปีที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามบุคลิกภาพ ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

3. แปรปรวนไปตามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบทั้งในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ที่แบ่งตามเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงมีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ

สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ทั้ง 2 รูปแบบที่มีตัวแปรอิสระ 4 ตัว สามารถสรุปผลสำคัญ ได้ดังนี้

1. สถานการณ์ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลคือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา พบในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย

2. จิตลักษณะที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลคือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ พบในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล พบในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อย ยกเว้น กลุ่มชั้นปีที่ 4

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์และจิตลักษณะที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลคือ

3.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง และมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ พบในกลุ่มรวม , ชั้นปีที่ 3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.2 นักศึกษาพยาบาลที่มี เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง และมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ พบในกลุ่มรวม , ชั้นปีที่ 2, ชั้นปีที่ 3, และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.3 นักศึกษาพยาบาลที่มีสุขภาพจิตดีหรือมีปัญหาสุขภาพจิต ถ้ามีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง และมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มี สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ พบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและสูง

3.4 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีสุขภาพจิตดี และมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ พบในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.5 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำหรือสูง ถ้ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว พบในกลุ่มรวม และชั้นปีที่ 1

3.6 นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวหรือแสดงตัว ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ พบในกลุ่มรวม และชั้นปีที่ 1

3.7 นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำหรือสูง ถ้ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว พบในกลุ่มรวม และชั้นปีที่ 1

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อม
 ในสถานศึกษา (ก) บุคลิกภาพ (ข) และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล (ค) เป็นตัวแปรอิสระใน
 กลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอนที่ 1) และค่าของการปรับตัวตามระดับของตัวแปรที่พบอิทธิพล
 เดี่ยว (ตอนที่ 2)

(ตอนที่ 1)

กลุ่มประชากร	ค่าเอฟ							% ทำนาย
	สภาพแวดล้อมใน สถานศึกษา (ก)	บุคลิกภาพ (ข)	เจตคติต่อวิชาชีพ พยาบาล (ค)	กxข	กxค	ขxค	กxขxค	
รวม	30.13***	63.54***	34.36***	2.4**	6.03**	2.97**	1.94	32.3
ชั้นปีที่ 1	7.70**	13.35***	8.97*	2.99**	< 1	3.22**	< 1	36.4
ชั้นปีที่ 2	7.36**	39.30***	5.14*	< 1	3.85*	< 1	< 1	39.0
ชั้นปีที่ 3	2.27	12.71**	5.75*	1.70	3.28*	1.38	1.44	29.4
ชั้นปีที่ 4	10.30**	1.70	12.85**	< 1	1.15	1.11	2.04	32.9
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	8.99**	19.54***	21.51***	< 1	< 1	2.73	< 1	33.3
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	20.57***	43.62***	10.70*	2.12	7.02**	1.05	2.08	32.3

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อม
 ในสถานศึกษา (ก) บุคลิกภาพ (ข) และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล (ค) เป็นตัวแปรอิสระ
 ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย (ตอนที่ 1) และค่าของการปรับตัวตามระดับของตัวแปรที่พบ
 อิทธิพลเดียว (ตอนที่ 2) (ต่อ)

(ตอนที่ 2)

กลุ่มประชากร	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบ	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
กลุ่มรวม	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 120.55	ต่ำ = 112.96
	บุคลิกภาพ	สูง = 122.15	ต่ำ = 111.36
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 120.93	ต่ำ = 112.60
ชั้นปีที่ 1	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 119.25	ต่ำ = 111.64
	บุคลิกภาพ	สูง = 119.90	ต่ำ = 111.04
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 120.05	ต่ำ = 110.92
ชั้นปีที่ 2	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 118.54	ต่ำ = 111.35
	บุคลิกภาพ	สูง = 122.58	ต่ำ = 107.34
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 118.26	ต่ำ = 111.64
ชั้นปีที่ 3	บุคลิกภาพ	สูง = 119.52	ต่ำ = 107.20
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 117.18	ต่ำ = 109.50
ชั้นปีที่ 4	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 120.68	ต่ำ = 109.42
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 121.02	ต่ำ = 109.04
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 116.57	ต่ำ = 110.08
	บุคลิกภาพ	สูง = 117.65	ต่ำ = 109.00
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 118.03	ต่ำ = 108.62
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา	สูง = 121.74	ต่ำ = 113.39
	สุขภาพจิต	สูง = 123.60	ต่ำ = 111.53
	เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล	สูง = 120.92	ต่ำ = 114.25

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ยังพบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว จำนวน 3 คู่ คือ

1. แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากับบุคลิกภาพ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1,2 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของเซฟเฟ้ (ตารางที่ 20-21 ภาคผนวก ก) โดยพบผลสำคัญ คือ

1.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ ถ้ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1

1.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ พบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1

1.3 พยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม

1.4 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง และมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม

2. แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 2,3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของเซฟเฟ้ (ตารางที่ 22-25 ภาคผนวก ก) โดยพบผลสำคัญ คือ

2.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง มีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 2 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3 แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของเซฟเฟ้ (ตารางที่ 26-27 ภาคผนวก ก) โดยพบผลสำคัญ คือ

3.1 นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงและมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1

3.2 นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1

3.3 นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ถ้ามีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ โดยพบในกลุ่มประชากรรวม

3.4 นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ ถ้ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีการปรับตัวสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม

นอกจากนี้ยังพบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละสามตัว แต่ประการใด

สรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวสูง คือ 1) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง โดยพบกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 1,2,4 กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 1,2,3 กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบกลุ่มประชากรรวม และทุกกลุ่มประชากรย่อย 4) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต่ำ ถ้ามีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1 5) นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ถ้ามีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง พบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1 6) นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูง โดยพบในกลุ่มประชากรรวม 7) นักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสูงและ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบในกลุ่มประชากรรวม กลุ่มชั้นปีที่ 2,3 และกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 8) นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงและมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยพบในกลุ่มประชากรรวม และกลุ่มชั้นปีที่ 1 9) นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ถ้ามีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง โดยพบในกลุ่มประชากรรวม

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 คือ ตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ และตัวแปรจิตลักษณะสามารถร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้มากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาตัวทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยรวมและแบบขั้นตอน (Standard and Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีตัวทำนายทั้งหมด 4 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็น 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 ปัจจัยสถานการณ์มี 1 ตัวแปร คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ชุดที่ 2 ปัจจัยจิตลักษณะมี 3 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ชุดที่ 3 รวมตัวทำนายชุดที่ 1 และชุดที่ 2 เข้าด้วยกันรวมทั้งสิ้น 4 ตัวแปร ทำการวิเคราะห์จากตัวแปรทำนายทีละชุด และวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อยที่แบ่งตามตัวแปรแบ่งประเภท ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา (ชั้นปีที่ 1,2,3,4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่ำ,สูง) จากนั้นนำค่าร้อยละของปริมาณการทำนายที่ได้มาเปรียบเทียบกับ ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 และ 2 ตามลำพังหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป นอกจากนี้ยังได้เปรียบเทียบปริมาณการทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มประชากรย่อยแต่ละประเภทด้วย ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณการทำนาย ตัวทำนายสำคัญ และค่าเบต้าของตัวทำนายสำคัญของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

กลุ่มประชากร	ตัวแปรทำนายชุดที่ 1			ตัวแปรทำนายชุดที่ 2			ตัวแปรทำนายชุดที่ 3			ผลต่าง ของค่า ร้อยละ
	ร้อยละ ของตัว ทำนาย	ตัว ทำนาย สำคัญ	ค่าเบต้า	ร้อยละ ของตัว ทำนาย	ตัว ทำนาย สำคัญ	ค่าเบต้า	ร้อยละ ของตัว ทำนาย	ตัวทำนาย สำคัญ	ค่าเบต้า	
รวม	17.2	1	.42	44.5	2,4,3	.50 .32 .27	50.4	2,3,1,4	.41 .24 .19 .13	5.9
ชั้นปีที่ 1	28.2	1	.53	50.4	2,4,3	.55 .37 .28	55.7	2,3,1	.45 .24 .25	5.3
ชั้นปีที่ 2	13.7	1	.37	45.7	2,3,4	.43 .36 .25	51.1	2,3,1	.39 .34 .31	5.4
ชั้นปีที่ 3	13.0	1	.36	36.9	2,4,3	.51 .39 .20	46.3	2,1	.54 .26	9.4
ชั้นปีที่ 4	11.5	1	.33	42.8	2,4,3	.56 .42 .21	47.5	2,4,3	.46 .21 .17	4.7
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	18.4	1	.42	42.3	2,3,4	.47 .31 .27	50.7	2,1,3,4	.35 .19 .25 .20	8.4
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	17.4	1	.41	43.7	2,4,3	.51 .42 .25	48.8	2,3,1	.44 .24 .22	5.1

หมายเหตุ

ตัวทำนาย

- 1 หมายถึง สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
- 2 หมายถึง สุขภาพจิต
- 3 หมายถึง บุคลิกภาพ
- 4 หมายถึง เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล

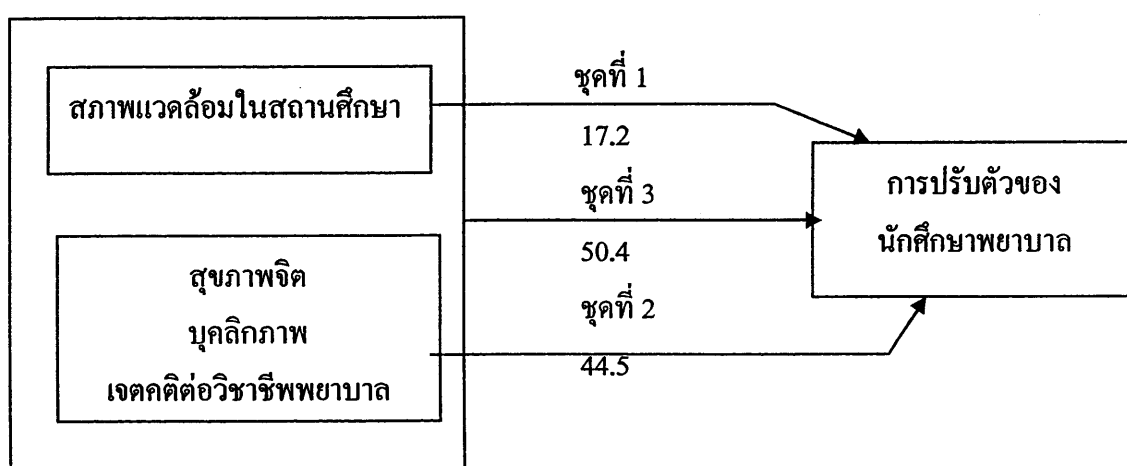
ตัวทำนายชุดที่หนึ่ง คือ สถานการณ์ มี 1 ตัวทำนาย คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มรวมได้ ร้อยละ 17.2 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายการปรับตัวได้สูงสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 1 ทำนายได้ร้อยละ 28.2 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และกลุ่มประชากรที่สามารถทำนายการปรับตัวได้ต่ำสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 4 ทำนายได้ร้อยละ 11.5 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณ การทำนายการปรับตัวระหว่างกลุ่มประชากรย่อยปรากฏว่ามีค่าแตกต่างกันมากกว่าหรือเท่ากับ 5 จำนวน 3 คู่ คือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่านักศึกษา พยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 2 นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัว มากกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 4

ตัวทำนายนุศที่สอง คือ จิตลักษณะมี 3 ตัวทำนาย คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มรวมได้ ร้อยละ 44.5 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และบุคลิกภาพ กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายการปรับตัวได้สูงสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 1 ทำนายได้ร้อยละ 50.4 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และบุคลิกภาพ กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายการปรับตัวได้ต่ำสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 3 ทำนายได้ร้อยละ 36.9 ตัวแปรทำนายที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และบุคลิกภาพ เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณการทำนายการปรับตัวระหว่างกลุ่มประชากรย่อยปรากฏว่ามีค่าแตกต่างกันมากกว่าหรือเท่ากับ 5 จำนวน 2 คู่ คือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 4

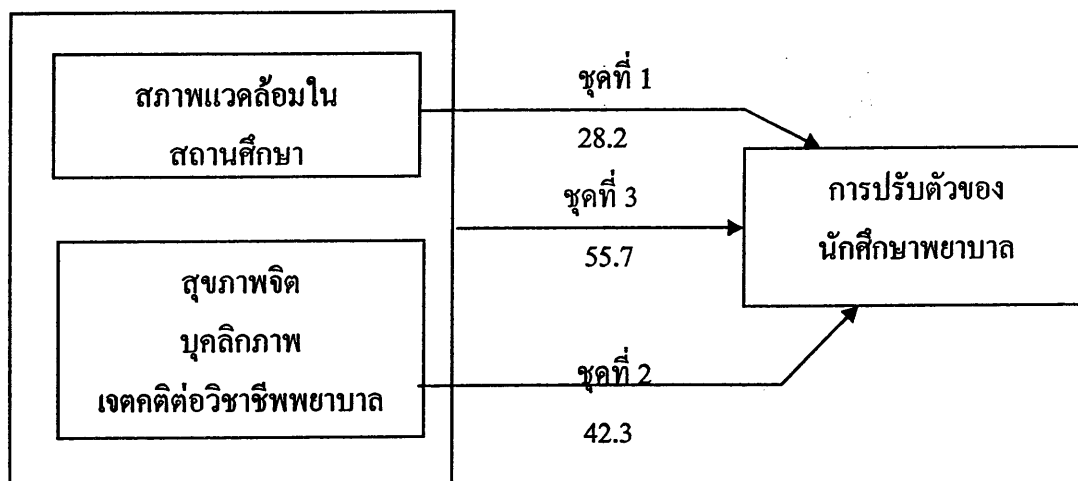
ตัวทำนายนุชที่สาม คือ การรวมตัวทำนายนุชที่หนึ่ง และนุชที่สองเข้าด้วยกันมี 4 ตัวทำนายน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สามารถทำนายนการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มรวมได้ ร้อยละ 50.4 ตัวแปรทำนายนที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายนการปรับตัวได้สูงสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 1 ทำนายนได้ร้อยละ 55.7 ตัวแปรทำนายนที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา กลุ่มประชากรที่สามารถทำนายนการปรับตัวได้ต่ำสุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 3 ทำนายนได้ร้อยละ 46.3 ตัวแปรทำนายนที่สำคัญ คือ สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณ

การทำนายการปรับตัวระหว่างกลุ่มประชากรย่อย ปรากฏว่ามีค่าแตกต่างกันมากกว่าหรือเท่ากับ 5 จำนวน 2 คู่ คือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละของการปรับตัวมากกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 4

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่า 1) ปัจจัยสถานการณ์ 1 ตัวแปร สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ระหว่าง 11.5% – 28.2 % 2) ปัจจัยจิตลักษณะ 3 ตัวแปรสามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ระหว่าง 36.9 % – 50.4 % โดยมีตัวแปรทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ สุขภาพจิต เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล และ บุคลิกภาพ 3) ปัจจัยสถานการณ์และจิตลักษณะ 4 ตัวแปร สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ระหว่าง 46.3 % - 55.7 % โดยมีตัวแปรทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล จะเห็นได้ว่าการใช้ตัวแปรทำนายชุดที่สาม สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ดีที่สุด จากการวิจัยสามารถสรุปการเปรียบเทียบค่าร้อยละของปริมาณการทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของตัวแปรการทำนายที่ได้ 2 กลุ่มคือ 1) ในกลุ่มประชากรรวม ร้อยละ 50.4 และ 2) ในกลุ่มที่มีปริมาณการทำนายมากที่สุด คือ กลุ่มชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 55.7 ได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบค่าร้อยละและปริมาณการทำนายการปรับตัวของตัวแปรทำนายทั้ง 3 ชุด ในนักศึกษาพยาบาลกลุ่มประชากรรวม

ภาพที่ 4 เปรียบเทียบค่าร้อยละและปริมาณการทำนายการปรับตัวของตัวแปรทำนายทั้ง 3 ชุด ใน นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1

3. อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

3.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

จากการประมวลเอกสารทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถ คาดถึงผลการวิจัยที่อาจจะพบในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ 2 ข้อ ด้วยกัน ในส่วนนี้จะได้ประมวล สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานแต่ละข้อ เพื่อที่จะพิจารณาว่า ข้อมูลที่ได้เป็นไปตามที่คาดหมายไว้เพียงใด ดังต่อไปนี้

3.1.1 อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 ของการวิจัยครั้งนี้ คือ “นักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์สูงจะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษา พยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ต่ำ” กล่าวคือ สมมติฐานข้อนี้คาดว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีปัจจัยสถานการณ์ในระดับสูง คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับสูง ปัจจัยจิตลักษณะเดิมอยู่ในระดับสูง คือ สุขภาพจิตดี และมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ในระดับสูง คือ มีเจตคติต่อ วิชาชีพพยาบาลในระดับสูง จะมีการปรับตัวสูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะดังกล่าวต่ำ สมมติฐานนี้ถูก ตรวจสอบโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง โดยวิเคราะห์ทั้งกลุ่มประชากรรวม และกลุ่ม ที่แบ่งตามปัจจัยส่วนตัว ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งปรากฏว่าตัวแปรทุกตัวดังกล่าวข้างต้นมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอตัวแปรที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล และสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ เรียงตามลำดับ ดังนี้

สุขภาพจิต

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อยมีสุขภาพจิตดี จะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีปัญหาสุขภาพจิต ทั้งนี้เพราะนักศึกษาพยาบาลมีความสุข มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงสภาพแวดล้อมมีความมั่นคงทางจิตใจ มีจิตใจที่สมบูรณ์ จึงสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความบกพร่องทางจิตมาจากความบกพร่องหรือผิดปกติในสภาพทางชีววิทยา สภาพทางจิตวิทยาและสภาพทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลไม่สามารถปรับปรุงตัวเองให้ เข้ากับบุคคลอื่นและสังคมตลอดจนสิ่งแวดล้อม มีผลให้สุขภาพจิตของบุคคลเสื่อม (สุจินต์ ปริษามารณ, 2535) ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้นักศึกษาที่มีการปรับตัวไม่ดีก็จะส่งผลให้สุขภาพจิตไม่ดีตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับจรรยาพร กาญจนโชติ (2536, อ้างถึงใน สุธีรา เทอดวงศ์วรกุล, 2547) ที่ศึกษาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้ พบว่า นิสิตที่มีการปรับตัวได้ดีจะมีระดับสุขภาพจิตดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมรัตน์ ผลสวัสดิ์ (2544) ที่ศึกษาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาลำหรับบุคลากรประจำการ(กศ.บป) สถาบันราชภัฏพระนคร และพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต และยังสอดคล้องธาราวดี อธิมาศรานนท์ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีมีการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และจากการศึกษาของสิริมา บุญศิริ (2548) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา พบว่า เยาวชนที่มีสุขภาพจิตดีมีการปรับตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลาดี นอกจากนี้ นิธิยาน (2530) กล่าวว่า ความสำเร็จในการปรับตัวย่อมส่งผลให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และมีสภาพชีวิตที่เป็นสุข ซึ่งส่งผลให้การปรับตัวมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต ซึ่งสอดคล้องกับฮิลการ์ด (1987 อ้างถึงใน จรรยาพร กาญจนโชติ, 2536) พบว่าผู้ที่สามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับลักขณา สรวิวัฒน์ (2547) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะมีการปรับตัวที่ดี จะมีความสุขเมื่อ

สามารถทำคนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สุขภาพจิตมีผลต่อการปรับตัวของ นักศึกษาพยาบาล

บุคลิกภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่ม ประชากรย่อยมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพ แบบเก็บตัว อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีลักษณะที่พุ่ง ความสนใจออกนอกตัวเองเมื่อมีสิ่งเร้า จะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น สนใจในคนอื่น และโลกภายนอก ชอบความสนุกสนาน และการสมาคม เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรตาม สภาพจริง เป็นผู้ที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนนักศึกษาและ บุคคลรอบข้าง มีความเป็นกันเอง เปิดเผย มีชีวิตชีวา ร่าเริง กระตือรือร้น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง ตามสถานการณ์ใหม่ๆ ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง เป็นที่รักของบุคคลอื่น จึงมี การปรับตัวได้ดี ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะมีลักษณะที่พุ่ง ความสนใจเข้าหาตนเองเมื่อมีสิ่งเร้า จะปรากฏออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆ เช่น ตัดสินใจโดยยึด ตนเองเป็นสำคัญ ไม่ถามคนอื่น ขี้อาย สนใจแต่ตัวเอง มักจะทำตามมาตรฐานและหลักการ ขาดความยืดหยุ่น จึงอาจจะทำให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งต่างๆ ได้ยากและอาจจะก่อให้เกิดปัญหา การปรับตัวตามมาได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์ (2539) ได้ศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสุชลินทร์ จังหวัดขอนแก่นพบว่า นักศึกษาที่มี บุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และสอดคล้อง กับธาราวดี อธิมาทรานนท์ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียนหลักสูตร พยาบาลศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของ นักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมี การปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว นอกจากนี้สิริมา บุญศิริ (2548) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา พบว่า เยาวชนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีการปรับตัวในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลาได้ดี และสอดคล้องกับอรุณศิริ เกียรติศิริ (2547) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ การปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พบว่า บุคลิกภาพที่ความสัมพันธ์ทางบวกกับ การปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพสามารถส่งผลต่อการปรับตัว ของนักศึกษาพยาบาลได้

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อยมีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับสูง จะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย 1) อาคารสถานที่ ซึ่งได้แก่ สภาพห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา ความสะอาด ความเป็นระเบียบของห้องเรียน การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง และการปราศจากเสียงรบกวน ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การสอน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ความเป็นระเบียบของอาคารสถานที่ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษา มีความสำคัญและเกี่ยวข้องต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่ปรารถนาเพราะสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดหมายของสถาบัน (ทองเรียน อมรรักษ์กุล, 2525 อ้างถึงใน ธาราวดี อธิมาตรานนท์, 2548) ดังนั้นการตกแต่งอาคารและบริเวณมหาวิทยาลัยให้สะอาดและ สวยงาม จะมีผลต่อการเรียนรู้และทำให้นักศึกษาเกิดความสดชื่น ร่มเย็นเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรักหวงแหนและภูมิใจในสถาบัน(สุมาลี สุวรรณภักดี, 2541)

2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ การที่อาจารย์พร้อมให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาเมื่อประสบปัญหา การให้ความอบอุ่น และเป็นกันเองกับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ความรัก ความเมตตา เปิดโอกาสให้ซักถาม แสดงความคิดเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นไปในทางที่ดี เป็นสิ่งสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม และส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีการปรับตัวได้ดีขึ้น

3) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและรุ่นพี่-รุ่นน้อง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันเกี่ยวข้องกันของนักศึกษาที่มีต่อเพื่อนรุ่นพี่ - รุ่นน้องที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่างๆ การแสดงความห่วงใย การแสดงความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน แสดงว่านักศึกษาที่มีการคบหาเพื่อน หรือได้รับการดูแลจากรุ่นพี่-รุ่นน้อง ทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง จะส่งผลให้นักศึกษาลดความวิตกกังวลในการก้าวจากสังคมในระดับมัธยมสู่ระดับอุดมศึกษา ส่งผลให้เกิดการปรับตัวที่ดีตามมา ซึ่งสอดคล้องกับก้นดักนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี พบว่า บรรยากาศในวิทยาลัย, สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา

และสอดคล้องกับธรรมาธิ อธิมาตรานนท์ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียน หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ลักษณะทางกายภาพในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์, สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับรุ่นพี่หรือรุ่นน้อง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา และ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของจุมจินต์ สัตตทุกข์ (2543) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ และ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และรุ่นพี่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชาติชาย หมั่นสมิคร (2542) ที่ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาโครงการพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอน, สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ และ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา และจากการศึกษาของภาวิณี สุทธิพิเชษฐภณช์ (2545) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับพยาบาลประจำ (พยาบาลรุ่นพี่) ต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้ง 3 ด้านล้วนมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลทั้งสิ้น

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาพยาบาลในกลุ่มประชากรรวมและทุกกลุ่มประชากรย่อยมีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูง จะมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในระดับสูงจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบวิชาชีพซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักศึกษาพยาบาลกลุ่มนี้จะเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลด้วยความสมัครใจ มีความพึงพอใจ ตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่ดี กระตือรือร้น และรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อศึกษาวิชาชีพพยาบาลจนสำเร็จ ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ จะมีปัญหาการปรับตัว นักศึกษาพยาบาลกลุ่มนี้จะไม่มีความสุขในการศึกษาวิชาชีพพยาบาล เกิดความคับข้องใจ ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงาหรือบางรายอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว

ทำให้มีปัญหาการปรับตัวทั้งด้านการเรียน สังคม อารมณ์ ตลอดจนจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาด้วย (ทัศนา บุญทอง, 2533) สอดคล้องกับจิราภรณ์ มั่นสุข (2536) ที่ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติด้านบวกต่อวิชาชีพพยาบาลจะเรียนวิชาชีพการพยาบาลจนสำเร็จและประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างภาคภูมิใจ ส่วนนักศึกษาที่มีเจตคติด้านลบต่อวิชาชีพพยาบาล จะมีความเครียดและไม่มีความสุข รวมทั้งจะมีความคิดอยากลาออกในระหว่างที่กำลังศึกษาและคิดจะเปลี่ยนอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับสุมาลี สุวรรณภักดี (2541) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษาที่มีเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพพยาบาลมีการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่มีเจตคติทางลบต่อวิชาชีพพยาบาล และสอดคล้องกับการศึกษาของกันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับธาราวดี อธิมาศรานนท์ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนักศึกษาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพพยาบาลมีการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทั้งนี้เพราะนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติทางบวกต่อวิชาชีพพยาบาลจะมีความรู้สึกรู้สึกพอใจและภูมิใจในการประกอบอาชีพพยาบาล และมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส มีจิตเมตตา เข้าใจผู้อื่นและภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย และมีความปรารถนาให้วิชาชีพพยาบาลก้าวหน้ามีมาตรฐานสูง จะเห็นได้ว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลสามารถส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้เช่นกัน

3.1.2 อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ของการวิจัยครั้งนี้ คือ “ตัวแปรสถานการณ์ และตัวแปรจิตลักษณะ สามารถร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้มากกว่าตัวแปรทำนายชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง” กล่าวคือ สมมติฐานข้อนี้คาดว่า ตัวแปรทำนายชุดที่ 3 ซึ่งเป็นการรวมกันระหว่างตัวแปรทำนายชุดที่ 1 คือ ปัจจัยสถานการณ์ มี 1 ตัวทำนาย คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และตัวแปรทำนายชุดที่ 2 คือ ปัจจัยจิตลักษณะ มี 3 ตัวทำนาย คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล รวมเป็น 4 ตัวทำนาย จะสามารถร่วมกันทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาปริมาณการทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้ตัวทำนาย 3 ชุด ดังกล่าว และได้ทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มประชากรรวมและกลุ่มประชากรย่อย ซึ่งแบ่งตามปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ชั้นปีการศึกษา (ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่ำ,สูง) พบว่าตัวทำนายทั้ง 3 ชุด สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ เมื่อพิจารณาตัวทำนายที่ 3 ซึ่งเป็นการรวมระหว่างตัวทำนายที่ 2 และตัวทำนายที่ 1 จะเห็นได้ว่าสามารถทำนายการปรับตัวได้สูงสุดคือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 1 ทำนายได้ร้อยละ 55.7 ตัวแปรทำนายสำคัญ คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ส่วนกลุ่มที่สามารถทำนายได้ต่ำสุด คือ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มชั้นปีที่ 3 ทำนายได้ร้อยละ 46.3 ตัวแปรทำนายสำคัญ คือ สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยในส่วนนี้ สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรทำนายทั้ง 3 ชุด ได้แก่ ปัจจัยสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม และปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายการปรับตัวได้ ซึ่งตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ คือ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับกันตกันิชฐ์ เกษมพงษ์ทองดี(2546) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล บรรยากาศในชั้นเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับธาราวดี อธิมาทรานนท์(2548) ที่พบว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สุขภาพจิต และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน สามารถทำนายการปรับตัวในการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาลได้ ผลการวิจัยของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541) ศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล สามารถทำนายการปรับตัวของนักศึกษาได้ และผลการวิจัยของสิริมา บุญศิริ (2548) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างเยาวชนกับเจ้าหน้าที่ และสัมพันธภาพระหว่างเยาวชนกับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับอรุณศิริ เกียรติศิริ (2547) ที่พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร เรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนเตรียมทหาร อึดทน โทษณ์ สุขภาพจิต และบุคลิกภาพ ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.6 และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรจิตลักษณะมีความสำคัญในการทำนายการปรับตัวมากกว่าสถานการณ์ คือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าลักษณะทางจิตใจเป็นปัจจัยที่อยู่ภายในตัวบุคคล เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลจากภายใน ส่วนปัจจัยภายนอกนั้นมีบทบาทในการที่จะช่วยสนับสนุนหรือเอื้อต่อนักศึกษาพยาบาลให้มีการปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น